

Jeigu profesorė **Ona Voverienė** knygoje apie Lietuvos Prezidentę „**DALIA GRYBAUSKAITĖ – TAUTOS PREZIDENTĖ**“ nebūtų įdėjusi palyginimo iš senovės laikų atkilusio palyginimo apie *Knygos likimą*, tai aš jį būčiau priminęs. Bet įdėjo ir dar šiek tiek praplėsdama: „*Šiuo optimistiniu sakiniu ir baigiu savo knygą, suprasdama, kad knygos turi, kaip ir žmonės, turi savo likimus, tik žmonės juos kuria patys, o knygų - jų skaitytojai*“. Prieš 20 metų teko klausytis Onos Voverienės paskaitų, daugiausia rengiamų bažnyčioje įvairių minėjimų proga. Pažįstami nebuvome, o mus neakivaizdžiai suartino religinės (katalikiškos) pažiūros ir buvojimas bažnyčios mišiose, bendravime su šventyklų kunigais... 2000 metais viename renginyje jai padovanojau naują savo knygą „Ieškau Konstantos“ (leidykla „Kriventa“).

Kai Atgimimo metais rašiau į spaudą ir politiniais, ir pasaulėžiūriniais klausimais, tai negalėjau žinoti, kad esu „sekamas“ ir profesorės Onos Voverienės. Ir štai 2006 metais „Lietuvos aide“ mano nemažam nustebimui pasirodė jos rerecenzija apie mano knygą ir mane patį, ieškantį konstantiškų vertybių... Dviems dešimtmečiams prabėgus, galiu sau leisti pacituoti profesorės žodžius: „*Šiuo požiūriu A. Guščiaus knyga yra unikali per autoriaus apmąstymus, jo dvasines būsenas parodanti, koks sunkus ir skausmingas yra vadavimosi iš pavergto proto vergijos kelias. Toks turėtų būti ir visos tautos dvasinio atgimimo kelias...*“ (Kursyvas – mano).

Manau, jog be tokios skaudžios biografinės patirties, kurią esu aprašęs esė straipsniuose, aš nebūčiau išsiugdęs šiandieninės, laisvos, demokratinės Lietuvos vertybių idėjų principų, atgaivinęs užžėlusius takus į bažnyčią, sukaupęs potencialą aukštesniems «dvasios skrydžiams». Vertinant Vytauto Kavolio matu, gal ir aš priskirtinas prie tų «egalitarinių konservatorių», manančių, kad į «paprasčiausią žmoniškumą» galima sugrįžti bet kada, remiantis savo paties prigimtimi: «*Tačiau kad sugrįžtum į savo tikrąją prigimtį, reikia sukrėtimo, «krizinės situacijos» individo patirtyje*». (Vytautas Kavolis. «Žmogus istorijoje», Vilnius: «Vaga», 1994, kursyvas – mano. P.165). Asmenybės ir charakterio formavimasis tęsiasi visą gyvenimą ir, suprantama, ne vien dėl to, kad įvairios «krizinės situacijos» yra neprognozuojamos, galima sakyti, net fatališkos. Todėl svarbiausia žmogui tai, kokia yra jo viso gyvenimo kelio kryptis irėjimo tuo keliu tikslas. O geriausias to kelio vektorius yra sąžinė; jeigu ji leidžia tau užmigti (pati būdama neužmigdyta), vadinasi, esi santarvėje su ja ir galutinėje kelio stotelėje neturėsi pagrindo pasmerkti savo traumoto likimo.

Skaitydamas profesorės žodžius apie mano vertybių atnaujinimą, atgailą, tikėjimą Lietuva ir kitus vertybinius jausmus bei mintis, atrodytų, lyg tai jausčiau mielaširdingos medicinos seselės tapšnojimą per sielos žaizdas, sakant, kad greitai pagysiu... Jeigu Ona Voverienė, manęs geriau nepažindama, laidavo už mane, tikėjo manimi, tai galiu drąsiai pasakyti, kad jos tvirtas įsitikinimas knygoje apie Dalios Grybauskaitės Asmenybę, kurią geriau ir giliau pažinojo, (Prezidentės vieši pasisakymai, parengti dokumentai), yra konstantiški: „**TIKIU MŪSŲ PREZIDENTE. TIKIU JOS PASIRINKIMU TARNAUTI SAVO TAUTAI IR VALSTYBEI, IR SVARBIAUSIA, TIKIU SAVO NEPAPRASTA TIEK DAUG IŠKENTĖJUSIA, BET SAVO SAVASTIES, SAVO LIETUVIŠKUMO NEPRARADUSIA TAUTA, TIKIU IR ETNINIŲ PAGRINDŲ PROSENELIŲ SUKURTA, DAUG KARTŲ ATKURTA IR IKI ŠIANDIEN GYVUOJANČIA BEI VISO PASAULIO PRIPAŽINTA LIETUVOS VALSTYBE**“ (Paryškinta – mano).

Pirmasis nukrypimas nuo temos. Žmonos Veronikos visa šeima buvo ištremta į Sibirą 1949 kovą. Grįžo į Lietuvą po dešimties metų. Tada kaimynai ar net giminaičiai Garlų nenorėjo priimti, laikinai apsisotai ir priglausti. Priglaudė vieniša lenkė. Ir todėl dabar nenorėtume vėl į Sibirą pakliūti. Nors tokių tauškalių, sakusių, kad lietuviai per Sausio 13-ąją „šaudė į savus“, teliko nedaug. Bet jų ši „informacija“ daro gerą darbą Maskvos propagandai. Nes „Tautos idėjos“ praradimas, profesorės įsitikinimu, pati reikšmingiausia tokių *antipiliečių* dovana Kremliaus putinistams.

Mes šitai žinome, - gynėme Tautos laisvę 1991 metų sausį, dalyvavome barikadose prie Seimo, balsavome už Sąjūdžio sukurtą partiją, paskui atidavėme balsus už kandidatą į Prezidentą Stasį Lozoraitį, už Valdą Adamkų ir, aišku, už Dalią Grybauskaitę, nepaisydami jokių kalbų apie jos mokymąsi partinėje mokykloje, apie jo „priklausomybę“ nuo Maskvos... Už ją balsuotume dar ir trečią kartą, jei tai leistų Lietuvos konstitucija.

Onos Voverienės knygoje parodyti visi iškilieji prezidentės Dalios Grybauskaitės darbai užsienio politikoje, užmojai Lietuvos vidaus gyvenime. Atskleisti spaudos ir mūsų žurnalistų, politologų įvertinimai, parodyti Lauro Bielinio knygų apie Prezidentę privalumai ir trūkumai, „Laisvo laikraščio“ redakcijos antiprezidentiškos, galimai užsienio lėšomis remtos „naujienos“, askleisti mūsų „rūtelį“, „zigmukų“, „rimvydėlių“ nedoros užmačios.

Kitaip vertina Prezidentę užsienio šalys. Briuselio žurnalistai Dalią Grybauskaitę savo straipsniuose vadina „Baltijos tigre“ ir „geležine dama“... Neveltui Onos Voverienės knygoje yra apie išsamus skyrius apie Anglijos premjerę Margaret Tečer, vadinamą „geležine Ledi“... „Lyginant abiejų politikų kalbėseną, kūno kalbą, pasaulėjautą ir veiklos metodus jaučiama, kad Margret Tečer Dalios Grybauskaitės politinei veiklai, jos tikslų ir metodų formavimuisi turėjo didelę įtaką“... Užfiksuoti visi mūsų Prezidentės apdovanojimai,

medaliai. Įdėtos charakteringiausios nuotraukos, net 2014 metų Prezidentų rinkimų Elektoratas, rinkimų rezultatų lentelės su miestų ir rajonų pavadinimais...

Ona Voverienė parašė didelę, valstybiškai vertingą knygą. Parašė 2015 metais, tai yra Prezidentės Dalios Grybauskaitės antrosios kadencijos viduryje. Ir knygos išleido, remdamasi finansine ne kurios valstybinės organizacijos, o savųjų, ir Prezidentę, ir jos autorę – žymią mokslininkę – gerbiančiųjų lėšomis. Pridėtos ir jų pavardės... Būčiau ir aš pridėjęs, jei būčiau žinojęs apie tą leidimą (Išleido „Trijų žvaigždučių“ leidykla)...

... *Dar vienas nukrypimas nuo temos.* Žmonės patiki vienais arba kitais lyderiais; žmonės, ir knygos, turi ir savo likimus. 1951 metais įstojau į Plungės vidurinę mokyklą. (Baigiau aštuonias klases, paskui, baigęs Klaipėdos amatų mokyklą, ir įsigijęs metalo frezuotojo specialybę, išvykau dirbti į Kauną)... Pusę metų sėdėjau viename suole su Pranu Mieželiu. Baigęs vidurinę, jis Vilniaus universitete studijavo teisę, o paskui dirbo «atitinkamą darbą». Kai aš Vilniuje 1989 metais persikėliau į kitą butą, ten išaiškėjo, kad tame gyvena ir jisai. Pirmuosius naujakūrustės metus aš su juo nesisveikinau. Prasidėjo įvykiai Ukrainoje, Maidano revoliucija. Paskui atvažiavo į Vilnių Plungės kraštiečių draugija. Ir mudu šiaip ne taip pradėjome sveikintis ir kalbėtis. Pasirodo, kad ir jis užstoja Ukrainą, galvoja ne apie ukrainiečių pilietinį karą, o apie rusų intervenciją. Prano mirties išvakarėse sultis ir kavą gėrėme Lazdynų baseino kavinėje. Jis man daug papasakojo apie darbą sovietiniame saugume... Taip suolo draugus išskyrę metai, gyvenimui einant į pabaigą, vėl suartėjo, - taip suartėja buvę vaikystės draugai, o per juos ir tautą plėšę dramatiški įtrūkiai. Man ši idėja ilgai nedavė ramybės, kol neparrašiau eilėraščio:

Pleištas --- generalisimas

Vaikystėje mudu glaustėmės alkūnėmis,

Sielos šnekėjosi „tabula rasa“ kalba.

Ir mudviem nebuvo ankšta nei siaurame suole,

Nei mažoj klasėj, nei gražioje Žemaitijoje.

Tačiau vieną dieną Generalisimas,

kabojęs ant direktoriaus kambario sienos,

nulipo nuo jos, ir, pasivertęs Pleištu,

pradėjo skaldyti mudviejų biografijas:

iš tavęs pasidarė tarną, iš manęs – besiblaškančią

plaštakę...

Tuomet ne tik suolas, bet ir visa Lietuva

staiga paankštėjo, - sielos ėmė brūžintis briaunomis,

Bičiulystės saulė aptemo...

Persmeigtas pleišto, tu mirei,

o aš, kaip plaštakė, blaškiausi

vis su tuo pačiu klausimu:

Kaip saulėtas, tyras Rytas išaugino

Negyvybės medį, -

gyvenimus ardantį, kruviną Pleiš tą?

ONA VOVERIENĖ. „DALIA GRYBAUSKAITĖ – TAUTOS PREZIDENTĖ“. „Trijų žvaigždučių“ leidykla. 2016.

2017-01-12